

СЪЮЗ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО КАЧЕСТВОТО В БЪЛГАРИЯ /ССКБ/

UNION OF QUALITY EXPERTS IN BULGARIA

София – 1000, ул. Г. С. Раковски № 108, офис 601, тел./факс: 02 / 988-40-75; e-mail: sskb.bg@abv.bg

Изх. № 72 / 03.10.2013 г.

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

Настоящата служебна бележка се издава на доц. д-р Васка Сандева и доц. д-р Катерина Деспот от катедра "Архитектура и дизайн" на Университет "Гоце Делчев" - Щип, Р. Македония, в уверение на това, че същите са публикували доклади на тема:

1. Процес на проектиране (екстериор – интериор) – доц. д-р Васка Сандева, д-р Катерина Деспот;
2. Осветление в жилищни интериори – емоционални ефекти – доц. д-р Катерина Деспот, доц. д-р Васка Сандева

в изданието на Съюза на специалистите по качеството в България Бюлетин „Качество”, № 4, 2013 г. с ISSN 1312 – 8027.

Настоящата служебна бележка да послужи при необходимост.

Председател на ССКБ:

проф. д-р н. Георги Тасев

ПРОЦЕС НА ПРОЕКТИРАНЕ (ЕКСТЕРИОР – ИНТЕРИОР)

доц. д-р Васка Сандева*, доц. д-р Катерина Деспот*

*Университет „Гоце Делчев” – Штип, Р.Македония

Резюме

Проектирането е сложен процес на пространствена организация и творческо решаване на обекта. То включва изследване на природните условия на комплекса (анализ и оценка) и разработване на композиционото решение и структурата на обекта.

Изграждането и оформлението на всички обекти дали това е в екстериора или интериора, било то улицата, площад, жилищен блок, парк или по-голям горски масив, обществен обект (административни сгради, болници, училища, галерии и.т.н), станбени обекти (студио, едностаини апартаменти, двустаини апартаменти и др.) се осъществява на базата на проект.

Ключови думи: проектиране, екстериор, интериор, дизайн

PROCESS DESIGN (EXTERIOR – INTERIOR DESIGN)

doc. d-r Vaska Sandeva*, doc. d-r Katerina Despot*

*University "Goce Delchev" - Stip, R.Macedonia

Abstract

The design is a complex process of spatial organization and creative problem object. It switched to the study of complex natural conditions (analysis and evaluation) and the development of compositional solution structure of the object.

Construction and shaping of all buildings whether it is exterior or interior, be it street, Square apartment building, park or greater forest massif, public facility (administrative buildings, hospitals, schools, galleries etc.), residential object (garsioneri, one-room apartments, two apartments, etc.) is realized on the basis of the project.

Key words: projection, exterior, interior, design

"Дали ограниченото и затворено пространство ти сабужда творчеството или свободата на отвореното пространство ти ограничава творчеството"

Схематично - процеса на проектиране може да се представи като комплекс на систематизирани операции. Изискванията (проектна задача) и предпроектна оценка на територията представляват взаимосвързани процеси, на чиято основа се определят характеристиките на обекта, който се проектира и неговите функционални възможности.

Развитието на проектирането трябва да отговаря на съвременните тенденции и да гарантира точни технически решения на всички проблеми, свързани с предназначението на обекта.

Изграждането и възстановяването на обектите, а също и извршването на всичко необходимо по организиране на пространството се осъществява само след

предварително изработени проекти. От качеството на проекта зависи пряко композиционата, санитарно-хигиенното и декоративната стойност на всяка новопроектирана или реконструирана категория.

При проектирането на сгради – фаза екстериор анализираме следващите въпроси:

- Научно - изследователска: анализ на условията на средата и избор на растителни видове;

- Градоустройствена: проучване на условията за локализиране на обекти в града или система от селища, определяне на норми и технически - икономически показатели;

- Архитектурно-композиционна: изучаване на историческите условия, функционално зонироване, определяне на централизирана и ландшафтна структура, композиционни пунктове и връзки;

- Художествено-естетическа: създаването на художествени образи, разработване на сценарий за наблюдение на обектите;

- Техническа: саниране на терена (наводнения и пожари, ликвидация на влажните територии, редактиране на акваторията), вертикално планиране, водоснабдяване, канализация, снабдяване с електроенергия, трафик.

Разработката на проектите за озеленяване на свободните площи включват: графика на платоата, съоръжения, посоката и ширината на алеите; тяхната конструкция, архитектурно решение и оборудване на всички части на комплекса и отделните зони; определяне на спецификациите на посадъчния материал т.е. композиционно решение на озеленяването; техниките за подготовка на земята за засаждане с предложените видове; характер и техника за осъществяване на всички видове редакции на територията, а също стойностна и изчисляване на всички видове работи. Всички тези въпроси се решават комплексно и са взаимно обусловени и свързани.

При проектирането на сгради – с интериора са решават въпросите както следват:

- Целта на обекта и неговата необходимост

- Събития на обекта , възможности за посетителите , капацитет и връзка на плана с устройствения план на населеното място и околната среда

- Информация за съществуващото състояние

- Данни за екологичната опстановка

Задачата на проектирането екстериора - интериора състои се в това предложеното решение да подсигури:

- Складеност на проекта чрез функционално предназначение

- Високо архитектурно - художествени качества на отделните елементи и съоръжения като цяло.

- Възможност и реализация на проекта в най-кратък срок с най-ниска цена

- Дълголетие на обекта.

Тематиката на нещата при проектирането е богата и разнообразна. Тя може да бъде обединена в три групи:

- 1) Проектиране на зелената система на дадения град

- 1а) Проектиране на обществени сгради (жилищни комплекси , административни сгради и др.) (Интериор)

2) Проектиране на нови зелени площи с различни категории (паркове , площи , булеварди , зелените площи на жилищни комплекси , училища болници и др.); (екстериор)

2а) Проектиране на апартаменти (интериор)

3) Проекти за реконструкция. (екстериор - интериор)

В зависимост от тематиката на проекта променят се както обема така и характера на нещата. При обединяване на планове от група 1 и 1а се решават най-принципните въпроси. При разработка на проекти от група 2 и 2а се решава комплекс от въпроси, които се създават в процеса на разработване на даден обект. Проектите за реконструкция включват проучване на съществуващото състояние, негов анализ и върху тази основа предлага се новото решение, което ще се вписват в съществуващите условия.

Основните орагазиционни, методични етапи в разработката на проекта са:

- Подготовка и определяне на проектната задача, изработка или добавяне на геодезическа снимка, данни за природните и техническите условия и други изходни материали;
- Задълбочено проучване и валоризация (предпроектен анализ);
- Разработване на проектната задача в рамките на идейният или основният проект, с работни карти и други сценични подробности.
- Мотиви за решение по проекта на градско, природнозаштитно, архитектурно и друго мнение.

Обемът и съдържанието на проекта се определя с проектна задача , която сглобява поръчител и в зависимост от финансовите и техническите възможности за осъществяване на проекта, на базата на изследване на местоположението на комплекса, решенията на плановете документи (подробни планове, условията за редактиране на пространството, генералния план на града, системите от зеленина и др.), където е определена целта, характера и границите на обектите и принципните въпроси на неговото решаване. Проектната задача също така трябва да включва определяне на възложителя, в който стил трябва да редактирате установената площ и някои от основните съдържание.

Изходните материали, които се прилагат в проектната задача :

- Решение за предоставяне на парцела (с определени граници и строителна линия) ; (екстериор)
- Ситуационен план на обекта - архитектурни (интериор)
- Геодезически снимки на терена; (екстериор)
- Снимки от обекта (интериор)
- Необходими изходни данни за основните условия на строителство (екстериор - интериор)
- Материали за пейзажната таксация на насажденията, както и други подробни пейзажи - дендролошки изследвания ; (екстериор)
- Функцията на строителство, озеленяване и санитарно състояние на комплекса ; (екстериор - интериор)
- Необходимост от допълване на проекта с илюстративни материали, детайли и скици на отделни части, макети, фотостудии; (екстериор - интериор)

- Необходимост от публикуване на научно- изследователски работи в процеса на проектирането и изграждането на пейзажните обекти с по-голяма сложност; (екстериор)
- Необходимост за предварително съгласуване на ситуацията - дендроложките решения на проекта със заинтересованите ресори и организации с цел избор на оптимален вариант; (екстериор)
- Определяне количествено-стойности сметки, включително единични цени на местни материали, изработка и строителство и др. (екстериор - интериор)

На базата на проектното задание и резултатите от проектния анализ, пристъпва се кон изработка на проект. В идейният проект проличава същността на всеки дизайнер. В него се предават идеите на дизайнера, за да получим проект, който отговаря на характера и разбиранията на потребителя . Да хванеш точните размери на обекта - винаги има разлика между архитектурни чертежи и обекта в реалност. Това е така, защото архитектурните планове, които клиентите получават с т. нар. зидарски параметри. Освен това строителството не е операция, а за майстора-зидар 1 см повече или по-малко не е важно.

Сложния процес на проектиране се разгражда на отделни етапи , в които се решава за определен кръг от въпроси при взаимна връзка с всички останали. В зависимост от сложността на обекта проекта се работи в една или две фази - идеен и технически . Ако е обектът е особено важен или сложен могат да работят и проектни схеми или предпроекти .

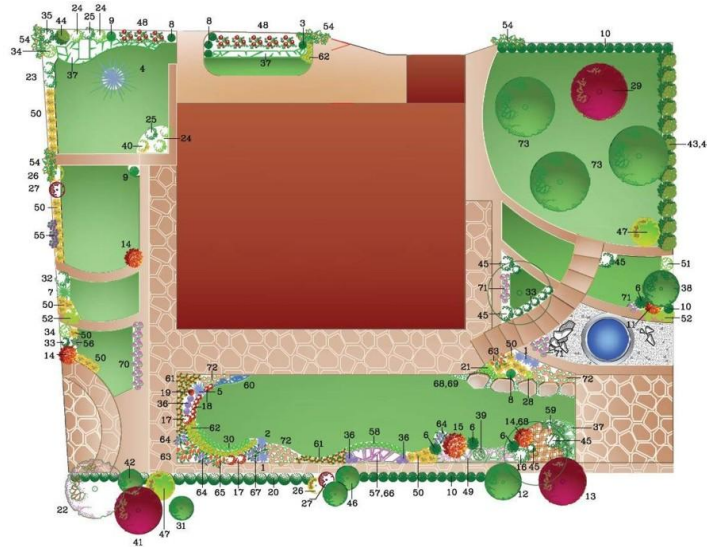
Във фазата на идейният проект се стига до общо решение с уникален стойностна и изчисление, който ще послужи за разговор с инвеститора, т.е. за неговото определяне за по-нататъшна работа по проекта. След приемането на идейният проект се работи на техническия проект или инвестиционно техническа документация , като резултатите от тази фаза на проектиране се формират във вид на сценичните проект, който включва:

1. Екстериор

- Ситуационни-композиционен план със съпътстващи схеми (функционално зонирание, пешеходни патеки и др.), скици и перспективи; (фиг.1)

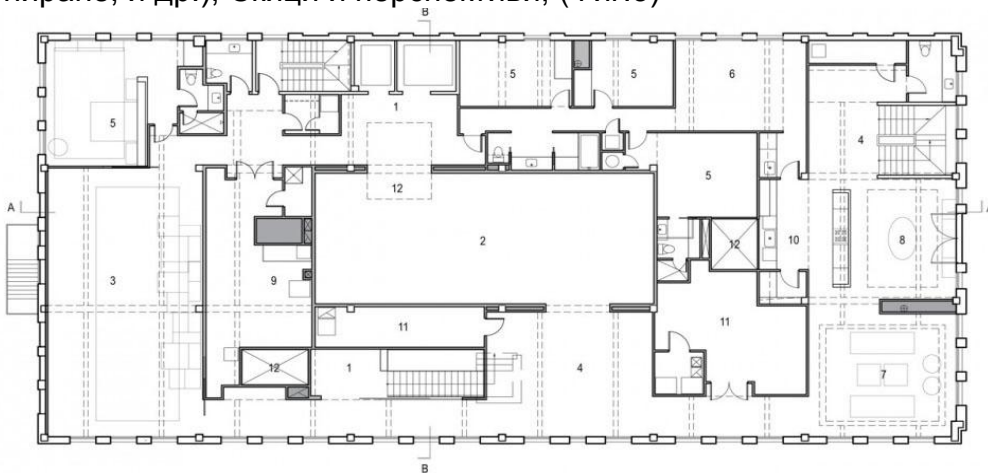
- Композиционен план на зеленината в размер на ситуационният план; показва композиционното решение с маркер като съществуващи, така и планираните съоръжения. В този план се обясняват в легенда всички приложени маркери. (Фиг. 2)

- Нивелационен план с разрези и таблици за земни работи;
- Подробни списъци на отделните елементи на комплекса в по-голям мащаб, подробности за оборудването и градинарско-архитектурни елементи;
- Синхронен план - с вцртани всички инсталации (съществуващи и планирани): електро, отопление, газ, дъждовна и фекална канализация, водопровод, кран мрежа, телефон и др. (се извършва спрямо копия на ситуационният план);
- Обяснителна записка, в която да бъдат обосновани мотивите за проекнтните решения, посочват се и технико-икономическите показатели;
- Количествено-стойносна сметка на разходите за целия комплекс ;
- Проект на организацията на строителството.

2. Ентериер

- Ситуационно-композиционен план съпътстващи схеми (функционално зонирание, и др.), Скици и перспективи; (Фиг.3)

- Композиционен план на обекта в размер на ситуационният план; Показва композиционното решение с маркер като съществуващи, така и планираните съоръжения. В този план се обясняват в легенда всички приложени маркери. (Фиг.4)

- Разреси и таблица
  - Подробни списъци на отделните части на сградата;
  - Подробно разработване на мебелите;
  - Синхронен план - с въртани всички инсталации (съществуващи и планирани):
  - Обяснителна записка, в която да бъдат мотивирани проектите решения се посочват технико-икономическите показатели;
  - Количествено-стойносна сметка за целия комплекс от работи;
  - Проект на организацията на строителството.
- На основата на основния проект, който често го наричат сценични, може да се пристъпи към реализация, т.е. извършване на проектното решение.

Съдържание на проектната документация

Текстова част обхваща :

- Анализ на съществуващото положение и други условия на средата (предпроектна анализ);
- Наръчник на съществуващата растителност (ако има такава) с графичен дисплей на запис за съществуващото състояние и текстови анализи ;
- Предложение за избор на растителни видове на базата на научни изследвания на условията на средата
- Мотиви за решението - Обяснителна записка;
- Отчетна част - количествено-стойносна сметка с таблици
- Изчисляване на нещата с описание на отделните позиции и рекапитулация

Графичката част съдържа:

- Ситуация с елементи от пространственото решение: обработка на площадки и всички други комуникации (плато, пътища и др), както и друго съдържание (детски площадки , площ за спорт и отдих и др.);
- Нивелационен план - план за нивелация на терена с обозначни висински коти, система за повърхностно отводняване и обозначени места на напречните разрези ;
- Композиционен план на зеленината - план за засаждане с посадъчен растителен материал, новопроектиран и съществуващ който се запазва като такъв.
- Синхронен план - план на всички подземни и надземни инсталации подписан от всички проектант, с които трябва да бъде хармонизиран композиционния план на зеленината;
- Работна карта - план на фиксиране на всички необходими технически елементи, необходими за реализиране на предложеното решение;
- Възпрепятствани профил поради подробно изчисление на земни работи;
- Детайли: детски площадки, площадки , стълби, запазване стени, фонтани, подходи към съоръженията; обработка на спортни повърхности, оборудване, алпинуми, перголи и др. специфични подробности за засаждане с отделни съдържание.
- Перспективни изгледи – както от цялостното решение, така и от отделните характерни детайли.

Заклучение

Проектирането на екстериора е по сложен процес, за разлика при проектирането на интериора.

При проектрането на екстериора са необходими задълбочени познания за правилен композиционен подход за създаване на паркови пространства за връзката между растителността и околната среда и принципите на парковата изкуство свързани с практиката. Докато в интериора с идейният проект, техническия проект и детайлите завършва етап на проектиране в екстериора този процес продължава с оформянето на ландшафта в продължение на дълги години.

Изграждането и оформянето на всички обетки в екстериора и интериора се основават на базата проектиране.

Пълният процес за изработване на проект за екстериор или интериор се състои от фаза на изпитване, изработка на планоата задача и проектиране.

Литература

1. Anagnosti, P., 1988 Perspektiva, Beograd
2. Grozdev, O., 1993 Interior, Sofija
3. Jones, J.C., 1980 Design methods, London
4. Fomina, L., 1988 Osnovi na parkovoto iskustvo, Sofija Jones,
5. Koleva, P., 1989 Spravocnik po parkovo stroitelstvo, Sofija
6. Vujkovic, L., Necek, M., Vujovic, D., 2003 Tehnika pejzaznog projektovanja, Beograd
7. Vujkovic, L., 1995 Pejzazna arhitektura – planiranje I projektovanje, Beograd
8. Zivkovic, M., 1984 Uvod u metodologiju naucnog istrazivanja, Beograd